

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра цивільно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

«28» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНІ КОМЕРЦІЙНІ УГОДИ

рівень вищої освіти	- другий (магістерський)
галузь знань	- D Бізнес, адміністрування та право
спеціальність	- D9 Міжнародне право
освітня програма	- Міжнародне право
вид дисципліни	- обов'язкова
факультет	- юридичний

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету

28 серпня 2025 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Свердліченко Валентина Павлівна, к.ю.н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Програму схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету

Протокол № 19 від 26 червня 2025 року

Завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін

Олена УСТИМЕНКО

Програму погоджено с гарантом освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Міжнародне право»

Гарант освітньо-професійної програми
другого (магістерського) рівня вищої освіти
«Міжнародне право»

Олександр ГАВРИЛЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від 28 серпня 2025 року, № 1

Голова науково-методичної комісії
юридичного факультету

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародні комерційні угоди» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра права, спеціальності D9 Міжнародне право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є підготовка фахівців, які мають високу правосвідомість та правову культуру, володіють необхідними в їхній професійній діяльності знаннями і практичними навичками для вирішення конкретних завдань в галузі комерційного права, здібних самостійно орієнтуватись в сучасних міжнародних комерційних правовідносинах, приймати виважені та обґрунтовані рішення в рамках своєї професійної компетенції.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є визначення та аналіз правових проблем, формування та обґрунтування правових позицій та застосування отриманих знань у практичних ситуаціях.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
14 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
14 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
62 год.	82 год.
Індивідуальні завдання	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна:

ЗК 1. Здатність до критичного мислення аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 9. Здатність цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність.

ЗК 10. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

СК 5. Здатність готувати проекти національних та міжнародних правових актів, надавати пропозиції з імплементації міжнародних стандартів у національне законодавство, приведення норм вітчизняного законодавства у відповідність до норм міжнародного права.

СК 8. Здатність управляти складними, непередбачуваними та такими, що потребують

нових стратегічних підходів робочими та/або навчальними процесами у професійній сфері.

СК 11. Здатність дотримуватися професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих результатів наукових досліджень.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна:

РН 3. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення питань професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій, пошуку та аналізу відповідної інформації.

РН 8. Готувати проекти міжнародних договорів та актів національного законодавства, надавати пропозиції з усунення колізій між нормами міжнародного права, а також приведення норм національного права у відповідність до норм міжнародного права.

РН 15. Брати участь у розробці та виконанні наукових проєктів, у тому числі міжнародних, оцінювати необхідні ресурси та можливі ризики.

1.8. Пререквізити: Теорія права та держави. Цивільне право (загальна частина). Цивільне право (особлива частина). Господарське право. Цивільний процес.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ І. Загальна характеристика та види міжнародних комерційних угод.

Тема 1. Сутність міжнародних комерційних угод.

Міжнародні комерційні операції та міжнародні комерційні угоди. Поняття, види, сторони та функції. Види та зміст міжнародних комерційних угод. Сутність основних етапів підготовки міжнародних комерційних угод. Принципи міжнародних комерційних договорів. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів. Конвенція про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів. Принципи міжнародних комерційних договорів. Загальні умови продажів. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2020). Типове форс-мажорне застереження.

Тема 2. Міжнародна купівля-продаж товарів.

Міжнародна купівля-продаж: сутність, значення, сучасний стан в Україні. Нормативно-правове регулювання міжнародної купівлі-продажу товарів. Поняття та ознаки договору міжнародної купівлі-продажу товарів. Підготовка до укладання договору міжнародної купівлі-продажу товарів та його укладання. Поняття та особливості міжнародної торгівлі послугами. Класифікація послуг у міжнародній торгівлі. Регулювання міжнародної торгівлі послугами. Основні тенденції розвитку світового ринку послуг. Загальна характеристика комерційних відносин в сфері міжнародних перевезень (транспортних послуг).

Тема 3. Міжнародні інвестиційні угоди.

Міжнародні інвестиційні угоди: історія та розвиток. Поняття та види міжнародних інвестиційних угод. Багатосторонні інвестиційні угоди. Регіональні інвестиційні договори. Двосторонні інвестиційні договори. Джерела міжнародно-правового регулювання інвестиційних відносин в Україні. Сутність посередництва та його роль в міжнародній торгівлі.

Тема 4. Міжнародні комерційні угоди з правами на об'єкти інтелектуальної власності.

Міжнародний ринок інтелектуальної власності: поняття та економічна роль. Основні міжнародні договори у сфері інтелектуальної власності. Роль двосторонніх торговельних угод у забезпеченні прав інтелектуальної власності. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності: зміст, принципи та основні способи. Франчайзинг. Міжнародний лізинг.

Тема 5. Страхування в міжнародній торговельній діяльності.

Загальна характеристика страхового ринку. Страховий ринок у 2024 році. Тенденції 2025-2026 року. Страхування: поняття та класифікація. Договір страхування.

Розділ II. Загальна характеристика та види міжнародних фінансових відносин.

Тема 6. Правове регулювання міжнародних фінансових відносин.

Загальна характеристика міжнародних фінансових відносин і джерел їх правового регулювання. Правове регулювання банківської діяльності. Правове регулювання ринку цінних паперів і міжнародних валютних відносин. Сутність і особливості міжнародних торговельних розрахунків.

Тема 7. Антимонопольне регулювання міжнародних економічних відносин.

Історія становлення і формування конкурентного законодавства (іноземний досвід). Закордонний досвід державного управління конкурентоспроможністю економіки. Міжнародно-правове регулювання контролю над дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції. Адаптація конкурентного законодавства України до права європейського союзу на сучасному етапі євроінтеграційного процесу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма навчання						заочна форма навчання					
	усь го	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	с	лб	ін д	ср		л	с	лаб	інд	ср
Розділ 1. Загальна характеристика та види міжнародних комерційних угод												
Тема 1. Сутність міжнародних комерційних угод	12	2	2			8	15	2	2			11
Тема 2. Міжнародна купівля-продаж товарів	12	2	2			8	11					11
Тема 3. Міжнародні інвестиційні угоди.	12	2	2			8	11					11
Тема 4. Міжнародні комерційні угоди з правами на об'єкти інтелектуальної власності.	12	2	2			8	11					11
Тема 5. Страхування в міжнародній торговельній діяльності.	14	2	2			10	11					11
Разом за розділом 1	62	10	10			42	59	2	2			55
Розділ 2. Загальна характеристика та види міжнародних фінансових відносин												
Тема 6. Правове регулювання міжнародних фінансових відносин.	14	2	2			10	17	2	2			13
Тема 7. Антимонопольне регулювання міжнародних економічних відносин.	14	2	2			10	14					14
Разом за розділом 2	28	4	4			20	31	2	2			27
Усього годин	90	14	14			62	90	4	4			82

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність міжнародних комерційних угод.	2 (2)
2.	Міжнародна купівля-продаж товарів.	2
3.	Міжнародні інвестиційні угоди.	2
4.	Міжнародні комерційні угоди з правами на об'єкти інтелектуальної власності.	2
5.	Страховання в міжнародній торговельній діяльності.	2
6.	Правове регулювання міжнародних фінансових відносин.	2 (2)
7.	Антимонопольне регулювання міжнародних економічних відносин.	2
	Разом	14 (4)

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Сутність міжнародних комерційних угод (опрацювання додаткової літератури за темою).	8 (11)
2.	Міжнародна купівля-продаж товарів (опрацювання додаткової літератури за темою).	8 (11)
3.	Міжнародні інвестиційні угоди (опрацювання додаткової літератури за темою).	8 (11)
4.	Міжнародні комерційні угоди з правами на об'єкти інтелектуальної власності (опрацювання додаткової літератури за темою).	8 (11)
5.	Страховання в міжнародній торговельній діяльності (опрацювання додаткової літератури за темою).	10 (11)
6.	Правове регулювання міжнародних фінансових відносин (опрацювання додаткової літератури за темою).	10 (13)
7.	Антимонопольне регулювання міжнародних економічних відносин (опрацювання додаткової літератури за темою).	10 (14)
	Разом	62 (82)

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Під час проведення занять застосовуються три групи методів навчання:

1. словесні, які передбачають описове розкриття навчального матеріалу, пояснення сутності відповідного явища, поняття, процесу, інструктаж щодо особливостей застосування окремих норм, перевірка рівня самостійного опрацювання навчального матеріалу тощо;

2. наочні, сутність яких полягає в демонстрації схем, таблиць, малюнків (за наявності), презентацій;

3. практичні, які проявляються в формуванні вмінь і навичок оперування правовими категоріями, застосування правових норм та використання набутих знань при проведенні семінарських занять.

8. Методи контролю

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу.

Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Застосовується вхідний контроль з метою з'ясування рівня знань студентів з дисциплін, які є базовими для вивчення даної. Проводиться на початку вивчення дисципліни шляхом усного опитування або експрес-контролю (тестування).

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському аудиторному занятті у формі усного опитування, виступів студентів, написання та захисту рефератів, контрольних робіт.

Поточний контроль проводиться у вигляді письмової контрольної роботи з метою оцінювання знань і умінь, набутих під час вивчення тем відповідного розділу. Письмова контрольна робота може передбачати розгорнуті відповіді на питання, відповіді на тести.

По закінченню вивчення курсу проводиться екзамен у формі письмової залікової роботи, яка може передбачати розгорнуті відповіді на питання, відповіді на тести.

Студента допускають до складання семестрового підсумкового контролю за умови набрання ним мінімум 10 балів. Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні підсумкового контролю з навчальної дисципліни, складає 40. Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

Питання на залік із дисципліни «Міжнародні комерційні угоди»:

1. Міжнародні комерційні операції та міжнародні комерційні угоди.
2. Поняття та види міжнародних комерційних угод.
3. Сторони та функції міжнародних комерційних угод.
4. Види та зміст міжнародних комерційних угод.
5. Сутність основних етапів підготовки міжнародних комерційних угод.
6. Розкрийте поняття оферти та акцепту під час укладання міжнародних комерційних угод.
7. Порядок укладання міжнародного комерційного контракту.
8. Торгові звичаї: поняття, сутність та загальні правила використання.
9. Принципи міжнародних комерційних договорів.
10. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів.
11. Конвенція про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів.
12. Принципи міжнародних комерційних договорів.
13. Загальні умови продажів.
14. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2020).
15. Типове форс-мажорне застереження.
16. Міжнародна купівля-продаж: сутність, значення, сучасний стан в Україні.
17. Нормативно-правове регулювання міжнародної купівлі-продажу товарів.
18. Поняття та ознаки договору міжнародної купівлі-продажу товарів.
19. Підготовка до укладання договору міжнародної купівлі-продажу товарів та його укладання.
20. Поняття та особливості міжнародної торгівлі послугами.
21. Класифікація послуг у міжнародній торгівлі.
22. Способи поставки послуг та механізми здійснення угод із міжнародної торгівлі послугами.
23. Регулювання міжнародної торгівлі послугами.
24. Основні тенденції розвитку світового ринку послуг.

25. Загальна характеристика комерційних відносин в сфері міжнародних перевезень (транспортних послуг).
26. Класифікація міжнародних перевезень.
27. Джерела правового регулювання міжнародних перевезень.
28. Право, що застосовується до договорів міжнародних перевезень.
29. Морські перевезення.
30. Перевезення авіатранспортом.
31. Перевезення залізницею.
32. Перевезення автомобільним транспортом.
33. Міжнародні інвестиційні угоди: історія та розвиток.
34. Поняття та види міжнародних інвестиційних угод.
35. Багатосторонні інвестиційні угоди.
36. Регіональні інвестиційні договори.
37. Двосторонні інвестиційні договори.
38. Джерела міжнародно-правового регулювання інвестиційних відносин в Україні.
39. Сутність посередництва та його роль в міжнародній торгівлі.
40. Основні види та типи посередників.
41. Види міжнародних посередницьких операцій.
42. Торгово-посередницькі операції та їх функції.
43. Проблеми ставлення та розвитку торговельно-посередницької діяльності в Україні.
44. Міжнародний ринок інтелектуальної власності: поняття та економічна роль.
45. Основні міжнародні договори у сфері інтелектуальної власності.
46. Роль двосторонніх торговельних угод у забезпеченні прав інтелектуальної власності.
47. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності: зміст, принципи та основні способи.
48. Франчайзинг.
49. Міжнародний лізинг.
50. Загальна характеристика страхового ринку.
51. Страхування: поняття та класифікація.
52. Договір страхування.
53. Загальна характеристика міжнародних фінансових відносин і джерел їх правового регулювання.
54. Правове регулювання банківської діяльності.
55. Правове регулювання ринку цінних паперів і міжнародних валютних відносин.
56. Сутність і особливості міжнародних торговельних розрахунків.
57. Історія становлення і формування конкурентного законодавства (іноземний досвід).
58. Закордонний досвід державного управління конкурентоспроможністю економіки.
59. Міжнародно-правове регулювання контролю над дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції.
60. Адаптація конкурентного законодавства України до права європейського союзу на сучасному етапі євроінтеграційного процесу.

9. Схема нарахування балів

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за заліку – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\sum 40 = 40$:

Формула обчислення

$$\sum 40 = \frac{\sum 1}{\sum 2} \times 8 \text{ (вісім)}$$

Примітка:

$\sum 40$ – сума максимальної кількості балів

$\sum 1$ – сума балів, що отримав студент за відповіді на семінарських заняттях

$\sum 2$ – кількість семінарських занять протягом семестру

8 – коефіцієнт

Контрольна робота – 20 балів.

Поточний контроль	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	Залік	Сума
T1-T7				
$\sum 40$	20	60	40	100

Відповідь на семінарському занятті – **1-5 балів**.

Критерії оцінювання усної відповіді

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях в п'ятибальній шкалі оцінок.

5 балів ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом усього практичного заняття;
- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;

- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;

- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;

- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;
- в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;

- відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі;

- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

2 бали ставиться за наступних умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;

- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;

- викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

1 бал ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;

- виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Критерії оцінювання контрольних та екзаменаційної робіт

Контрольна та залікова роботи виконуються у письмовій формі. Контрольна робота складається з 10 тестових завдань, екзаменаційна робота – із 40 тестових завдань. Кожне тестове завдання має п'ять варіантів відповідей, тільки одне яких є правильним; за кожную правильну відповідь нараховується один бал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
90–100	зараховано
70-89	зараховано
50-69	зараховано
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Міжнародні комерційні угоди. Димінська О. Ю., Кібенко О. Р., Кирвель І. Ю. та ін. ; за ред. У. Хельмана, С. О. Балашенко, В. І. Нагнібеди. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2015. 524 с.
2. Міжнародне приватне право: Загальна частина: підруч. / за ред. А. С. Довгера і В. І. Кисіля. Київ: Алерта, 2012. 376 с.
3. Міжнародне приватне право: Особлива частина: підруч. / за ред. А. С. Довгера і В. І. Кисіля. Київ : Алерта, 2013. 400 с.
4. Міжнародне торговельне право: навч. посіб. / О.М. Мальський, А. М. Ягольник. Київ: Знання, 2005. 595 с.
5. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки: нормативно-правове регламентування. Навч. посібник / За редакцією Козака Ю. Г., Логвінової Н. С. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 648 с.
6. Крилова Н. В. Управління міжнародними торговельними операціями: Навч. посіб. Київ: МАУП, 2006. 232 с.
7. Віхров О. П. Правове регулювання господарських відносин в окремих сферах і галузях економіки. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 448 с.
8. Дахно І., Алієва-Барановська В. Міжнародне економічне право: навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 368 с.
9. Зовнішньоекономічні операції і контракти: навч. посіб. для студ. вищ. навч.

закл. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 608 с.

10. Козловський, В. О. Укладання зовнішньоекономічних договорів і контрактів: навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2009. 166 с.

Допоміжна література

1. Беляєва А. П. Принцип свободи договору в правовому регулюванні зовнішньоекономічного контракту: Автореферат дис. канд. юрид. наук: 12.00.01 / Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Харків, 2005. 20 с.

2. Зовнішньоекономічний договір (контракт) купівлі-продажу: правове регулювання: монографія. Вінниця : ВНТУ, 2013. 247 с.

3. Боярська З.І. Міжнародне комерційне право. Київ, 2020. 124 с.

4. Гелич А.О., Гелич Ю.О. Порівняльно-правова характеристика законодавства ЄС та України про антиконкурентні узгоджені дії. Повітряне і космічне право: *Юридичний вісник. Наукові праці Національного авіаційного університету*. 2007. № 3 (4). С. 53-56.

5. Козик В. В. Зовнішньоекономічні операції і контракти. Навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Я. С. Крап'як, О. Ю. Григор'єв, А. О. Босак. 2-ге вид. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 608 с.

6. Міжнародні розрахунки та валютні операції: Навч. посібник / О. І. Береславська, О. М. Наконечний, М. Г. Пясецька та ін.; За заг. ред. М. І. Савлука. Київ: КНЕУ, 2020. 392 с.

7. Циганкова Т. М. Міжнародна торгівля: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. Т.М. Циганкова, Л. П. Петрашко, Т.В. Кальченко. Київ : КНЕУ, 2003. 256 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. <http://portal.rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. <http://www.president.gov.ua/>
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. <http://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний веб-портал органів судової влади України. <http://court.gov.ua/>
5. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України. <http://www.ccu.gov.ua/>
6. Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. <https://ombudsman.gov.ua/>